

کلیات روانپزشکی

برای روانشناسان و مشاورین خانواده

ابراهیم واحد
طهامه هموطن

۱۳۹۹

۱۳۸۱/۱۲/۱۶

۷۷/۱۵/۳۳

افزودنی

www.ketab.ir

- سرشناسه : واحد، ابراهیم - ۱۳۳۰
عنوان و نام پدیدآور : کلیات پزشکی برای روانشناسان و مشاورین خانواده /
ابراهیم واحد، طهامت هموطن.
مشخصات نشر : تهران: مهر کلام، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری : ۲۰۷ ص.
شابک : 978-622-6896-48-1
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
موضوع : بیماری‌های روانی
موضوع : Mental Illness
موضوع : روان‌پزشکی
موضوع : Psychiatry
شناسه افزوده : هموطن، طهامت، ۱۳۶۱-
رده بندی کنگره : RC۴۵۴
رده بندی دیویی : ۶۱۶/۸۹
شماره کتابشناسی ملی : ۶۲۴۱۹۹۸

مکتب پیام تالیف

مکتب پیام نشر و انتشارات

دفتر مرکزی تهران میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، پلاک ۷۴
فروشگاه: بهرامیدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، پلاک ۸۶

شماره تماس: ۶۶۴۶۳۲۴۵ - ۶۶۴۰۹۹۲۳

www.maherkalam.ir

کلیات روانپزشکی

ابراهیم واحد - طهمامه هموطن

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۵۰ نسخه

چاپ: غزال

صفحه‌آرایی: بنیامین غفاری

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به مؤلف است.

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۶-۴۸-۱

فهرست مطالب

۱۷	مقدمه
۲۱	فصل اول: اختلالات اضطرابی
۲۱	اضطراب طبیعی
۲۲	ترس و اضطراب
۲۲	ترس منجر به وحشت
۲۳	فشار روانی (استرس) و اضطراب
۲۴	شرح حال اضطراب منجر به پانیک
۲۵	سهم علوم زیستی
۲۵	عصب - رسانه‌ها (نوروترانسمیتر)
۲۶	عوامل وراثتی
۲۶	اختلال پانیک
۲۷	عوامل روانی - اجتماعی
۲۸	شرح حال اختلال پانیک
۲۸	بازار هراسی
۲۹	تشخیص و ویژگی بالینی
۳۰	شرح حال اگورافوبیا (بازار هراسی)
۳۰	شرح حال اگورافوبیا
۳۱	اختلال هراس:
۳۱	خصایص بالینی
۳۲	هراس اختصاصی
۳۲	تشخیص
۳۳	سیر و پیش آگهی
۳۳	یک روش شایع درمان هراس اختصاصی
۳۴	اختلال اضطراب اجتماعی
۳۵	همه گیرشناسی

۳۵	بیماری‌های همراه
۳۵	سبب شناسی
۳۶	عوامل عصبی شیمیایی
۳۶	عوامل ژنتیک
۳۶	تشخیص و ویژگی‌های بالینی
۳۷	سیر و پیش آگهی
۳۷	درمان
۳۷	شرح حال اختلال اضطراب اجتماعی
۳۸	اختلال اضطراب فراگیر (منتشر)
۳۸	خصایص بالینی
۳۹	عوامل روانی - اجتماعی
۳۹	شرح حال اختلال اضطراب منتشر (فراگیر)
۴۱	شرح حال اختلال اضطراب منتشر (فراگیر)
۴۲	شرح حال اختلال اضطراب منتشر
۴۴	اختلال مختلط اضطراب - افسردگی
۴۴	خصایص بالینی
۴۴	اختلال اضطرابی به علت طبی
۴۶	سوالات مربوط به فصل اختلالات اضطرابی
۵۳	فصل دوم: اختلالات وسواسی
۵۵	۱- وسواس
۵۵	علائم
۵۶	سبب شناسی
۵۶	عوامل زیستی
۵۶	عصب - رسانه‌ها (نوروترانسمیترها)
۵۷	عوامل روانی - اجتماعی
۵۸	معاینه وضعیت روانی
۵۸	سیر و پیش آگهی
۵۹	۲- اختلال بدریخت انگاری بدن
۵۹	خصوصیات بالینی

۶۰	سیر و پیش آگهی
۶۰	۳- اختلال انباشت گری (ذخیره سازی)
۶۰	همه گیر شناسی
۶۱	سیر و پیش آگهی
۶۱	۴- وسواس کندن مو
۶۱	همه گیر شناسی
۶۲	سبب شناسی
۶۲	سیر و پیش آگهی
۶۳	۵- اختلال خراش (پوست کندن پوست)
۶۳	همه گیر شناسی
۶۳	سبب شناسی
۶۴	ویژگیهای بالینی
۶۵	سوالات فصل اختلالات وسواسی جنسی و اختلالات مرتبط
۶۹	فصل سوم: اختلالات خلقی
۶۹	افسردگی اساسی و اختلال دوقطبی
۶۹	اختلالات خلقی
۶۹	افسردگی اساسی و اختلال دوقطبی
۷۰	۱- افسردگی
۷۰	شرح حال
۷۱	۲- مانیا (شیدایی)
۷۲	افسرده خونی و خلق ادواری
۷۲	جنس
۷۳	سن
۷۳	وضعیت تاهل
۷۳	مسائل اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی
۷۴	سبب شناسی
۷۴	عوامل زیستی
۷۵	عوامل ژنتیک
۷۶	عوامل روانی - اجتماعی

۷۸	شرح حال افسردگی اساسی:
۷۹	دوره‌های مانیا (شیدایی)
۸۰	۳- مانیا در نوجوانان
۸۰	۴- اختلال دوقطبی II
۸۱	۵- اختلال دوقطبی I، دوره منفرد مانیا (شیدایی)
۸۱	۶- اختلال دوقطبی I، عود کننده
۸۱	مشخصه‌ها (ویژگی‌های علائم)
۸۲	۷- تند چرخشی
۸۲	شرح حال مانیا
۸۳	۸- افسردگی واکنشی
۸۴	علائم
۸۴	۹- اختلال افسردگی اساسی، عود کننده (راجع)
۸۵	۱۰- افسردگی با خصایص ماخوایی (ملانکولیک)
۸۵	۱۱- افسردگی با خصایص غیر متعارف (آتپیک)
۸۵	۱۲- افسردگی با خصایص روانپریشانه
۸۶	شرح حال افسردگی پسیکوتیک
۸۷	شرح حال افسردگی اتپیک
۸۸	۱۳- افسردگی با شروع پسا زایمانی
۸۸	۱۴- افسردگی با الگوی فصلی
۸۸	۱۵- افسردگی در کودکان و نوجوانان
۸۹	معاینه وضعیت روانی
۸۹	توصیف کلی
۸۹	خلق، حالات عاطفی و احساسات
۸۹	تکلم
۹۰	قضاوت و بینش
۹۰	هذیان‌ها و توهمات بیماران افسرده
۹۱	دوره‌های مانیا (شیدایی)
۹۱	خلق، حالت عاطفی و احساسات
۹۲	تکلم
۹۲	سیر و پیش آگهی

۹۳	اختلال افسردگی اساسی
۹۳	سیر
۹۴	درمان
۹۵	اختلال دیس تایمی (افسرده خویی) و اختلال سیکلوتایمی (خلق ادواری)
۹۵	۱۶- اختلال دیس تایمی (افسرده خویی)
۹۶	همه گیر شناسی
۹۷	افکار خودکشی
۹۸	شرح حال افسرده خونی
۹۹	۱۷- اختلال سیکلوتایمی (خلق ادواری)
۱۰۰	تشخیص و تشخیص بالینی
۱۰۱	شرح حال خلق ادواری
۱۰۲	۱۸- واکنش سوگ
۱۰۲	شرح حال افسردگی پس از سوگ
۱۰۳	اقدامات عمومی برای بیماران افسرده
۱۰۶	سوالات فصل اختلال خلقی
۱۱۳	فصل چهارم: طیف اسکیزوفرنی
۱۱۳	طیف اسکیزوفرنی
۱۱۳	اسکیزوفرنی
۱۱۴	تاریخچه:
۱۱۴	سن و جنس
۱۱۵	عقودت و فصل تولد
۱۱۵	سوء مصرف مواد
۱۱۵	بستری در بیمارستان
۱۱۶	عوامل بیوشیمیایی
۱۱۷	الکتروفیزیولوژی کاربردی
۱۱۸	سایکونورواندوکرینولوژی
۱۱۸	نظریات روانی- اجتماعی و روانکاوانه
۱۱۸	نظریه های روانکاوانه
۱۲۰	شیوع اسکیزوفرنی پنهان و اسکیزوفرنی آشکار

خانواده بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی:	۱۲۰
۱- شرح حال اسکیزوفرنی	۱۲۶
۲- شرح حال اسکیزوفرنی رویایی	۱۲۷
۳- شرح حال اسکیزوفرنی ساده	۱۲۸
۴- اختلال افسردگی پسا روان پریشی مربوط به اسکیزوفرنی	۱۲۸
آزمون‌های روانشناختی:	۱۲۹
آزمون‌های فرافکن و آزمون‌های شخصیت:	۱۲۹
علائم بیماری اسکیزوفرنی	۱۲۹
سیر و پیش‌آگاهی اسکیزوفرنی	۱۳۲
سیر	۱۳۲
درمان	۱۳۳
روان درمانی	۱۳۳
روان درمانی فردی	۱۳۵
ویژگیهای بالینی	۱۳۵
معاینه وضعیت روانی	۱۳۶
خلق، احساسات و حالت عاطفی	۱۳۷
اختلالات ادراکی	۱۳۷
شرح حال اسکیزوفرنی و اختلالات ادراکی	۱۳۷
شرح حال خودکشی اسکیزوفرنی	۱۳۸
تشخیص افتراقی	۱۴۱
سوالات مربوط به اسکیزوفرنی	۱۴۳
فصل پنجم: اختلالات هذیانی و سایر پسیکوزها:	۱۵۵
۱- اختلال اسکیزوافکتیو	۱۵۵
همه‌گیرشناسی	۱۵۵
شرح حال اسکیزوافکتیو	۱۵۶
شرح حال اختلال اسکیزوافکتیو	۱۵۷
۲- اسکیزوفرنی فرم	۱۵۸
تشخیص و ویژگی‌های بالینی اختلال اسکیزوفرنی فرم	۱۵۸
سیر و پیش‌آگاهی	۱۵۸

۱۵۹	شرح حال اسکیزوفرنی فرم
۱۶۰	اختلال هذیانی و اختلال روانپریشی مشترک
۱۶۱	عوامل زیستی
۱۶۱	عوامل سایکودینامیک (روان پویشی)
۱۶۱	سایر عوامل مرتبط
۱۶۲	تشخیص و ویژگی‌های بالینی
۱۶۲	وضعیت روانی
۱۶۲	انواع اختلال هذیانی
۱۶۲	۳- نوع گزند و آسیب
۱۶۳	شرح حال اختلال هذیانی (از نوع گزند و آسیب)
۱۶۴	۴- اختلال هذیانی نوع حیات
۱۶۴	شرح حال اختلال هذیانی (نوع حسادت مرضی)
۱۶۵	۵- اختلال هذیانی نوع ارونومیک (جنون عشقی)
۱۶۶	شرح حال اختلال هذیانی (ارونماتی)
۱۶۷	۶- اختلال هذیانی نوع جسمانی
۱۶۷	۷- اختلال هذیانی نوع خود بزرگ بینی
۱۶۷	۸- شرح حال اختلال هذیانی (خود بیمار انگاری)
۱۶۹	اختلال روان پریشی مشترک
۱۶۹	۹- شرح حال اختلال هذیانی مشترک (فولی ادو)
۱۷۰	سیر و پیش آگهی
۱۷۰	درمان
۱۷۰	روان درمانی
۱۷۱	۱۰- اختلال روانپریشی گذرا
۱۷۱	همه گیرشناسی
۱۷۲	خصایص بالینی
۱۷۲	سیر و پیش آگهی
۱۷۲	درمان
۱۷۲	شرح حال پسکوز گذرا

۱۷۵	فصل ششم: اختلالات شناختی
۱۷۵	انواع اختلالات شناختی
۱۷۵	۱- دلیریوم
۱۷۶	دمانس:
۱۷۷	۲- دمانس در بیماری آلزایمر
۱۷۷	۳- دمانس عروقی
۱۷۷	۴- دمانس در بیماری پارکینسون
۱۷۸	۵- دمانس شیزوفرما (یعنی ضربه به سر)
۱۷۹	سوالات فصل اختلالات شناختی
۱۸۱	فصل هفتم: اختلالات خواب
۱۸۱	خواب طبیعی
۱۸۲	تنظیم خواب
۱۸۴	کارکردهای خواب
۱۸۴	محرومیت از خواب
۱۸۴	نیاز به خواب
۱۸۵	۱- اختلال بی خوابی
۱۸۷	۲- اختلال پر خوابی
۱۸۷	انواع پر خوابی
۱۸۹	درمان پر خوابی
۱۹۰	اختلالات انگیزشی خواب غیر REM
۱۹۲	اختلالات حرکتی مرتبط با خواب
۱۹۲	۱- سندروم پاهای بی قرار
۱۹۳	۲- اختلال حرکت دوره‌ای اندام
۱۹۴	سوالات فصل اختلالات خواب
۱۹۷	فصل هشتم: نشانه شناسی در اختلالات روانپزشکی
۱۹۷	واژه‌نامه علائم و نشانه‌های بالینی
۲۰۶	سوالات فصل نشانه شناسی

مقدمه

۲۵ سال است که با دانشجویان روانشناسی واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی (کرج، تهران، مرکز، مرکز تحقیقات، تهران شمال (حکیمه) و واحد پزشکی تهران و.....) همکاری دارم.

تقریباً تمامی روس‌های روانشناسی به جز زبان تخصصی را تدریس کرده‌ام، اعم از دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و مقطع دکتری..... دروسی مثل بهداشت روانی، آسیب‌شناسی روانی، روانشناسی مرضی کودک، آزمون‌ها، رابطه مغز و رفتار (نوروسایکولوژی) روانشناسی احساس و ادراک، رشد، کلیات روانپزشکی و درمان‌های دارویی روانپزشکی و.....

و چهارده سال است که در دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد واحد پزشکی تهران پس از امضای جناب دکتر یحیوی و پذیرش ریاست محترم گروه روانپزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد خانم دکتر شریعت پناهی دانشیار روانپزشکی افتخار تدریس در آنجا را دارم.

در دانشکده پزشکی با دانشجویان سال ۵ (استاجرها) و سال ۶ (انترن‌ها) به تدریس روانپزشکی و عمدتاً سایکوفارماکولوژی مشغولم.

پس از ۷ سال تحصیل در دانشکده پزشکی اصفهان، و طی کردن ریاست بهداری ناحیه‌های سیستان و بلوچستان، خوزستان و لرستان، دوره تخصصی روانپزشکی را در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران طی کردم و بعد یکسال دوره تفسیر الکتروانسفالوگرافی (نوار مغز) را در بیمارستان شریعتی و امام خمینی تحت نظر اساتید دانشمندی چون جناب دکتر غفاریور و جناب دکتر قلیچ نیا گذراندم و بعد

یکسال دوره روان درمانی و مشاوره را در کلینیک استاد دکتر دادگستر که Phd روانشناسی و تخصص روانکاو از امریکا داشت طی کردم.

از سال ۹۳ تا ۹۵ دو سال افتخار شاگردی و پژوهش در پسیکوفارماکولوژی در خدمت پروفیسور سید علی ضیایی مدیر گروه فارماکولوژی شهید بهشتی و معاون پژوهشی دانشکده پزشکی را در کارنامه دارم.

با این تألیف کل آنچه نشر شده به ۲۱ جلد می‌رسد. تمام ساعات زندگی ام را یا به تدریس یا به تحصیل و مطالعه و یا به درمان در کلینیک بسیار شلوغی که بدون اغراق از ۱۱ عصر تا ۱۱ شب به طول می‌انجامد به روان درمانی و مشاوره و درمان دارویی می‌پردازم.

در سال ۶۳ بعد از یکسال دوره رزیدنتی جراحی مغز و اعصاب را رها کرده و به روانپزشکی رو آوردم و بیوز بردید اگر یکبار دیگر هم حق انتخاب رشته تحصیلی داشتم جز روانپزشکی برنمی‌گزیدم. (توماس کارلایل): خوشبخت کسی است که شغل دلخواه خود را یافته است، بگم بدست جستجوی خوشبختی‌های دیگر برنیاید. و بقول (آبراهام مازلو): آدم‌های موفق با شغل شان مانند قفل و کلیدند، که این کلید فقط این قفل را می‌گشاید و این قفل فقط با این کلید گشوده می‌شود. در این سال‌ها دیده‌ام که دانشجویان رشته روانشناسی چه بیازماید دارند و گرچه دروس روانشناسی رشد (دوره‌های رشد اریکسون و پیازه و فریدرمان...) برای بنیان‌های علمی شان لازم است ولی کار بالینی مستلزم دانستن نکاتی است که ندانستن آنها جفا به مراجعین و دردمندان خواهد بود. و واجب است دانشجویان رشته روانشناسی و مشاوره از تشخیص علل عضوی (ارگانیک) و تفکیک آن‌ها از علل روانشناختی غافل نشوند.

کتاب مبانی روانپزشکی که به اتفاق همسرم خانم دکتر طهامه هموطن متخصص سلامت روان و استادیار دانشکده پزشکی گروه روانشناسی تدوین شده بسیاری از مفاهیمی را که یک روانشناس باید بداند در آن گنجانده شده است، اساس مطالب برگرفته و منتخب از کتاب جامع روانپزشکی comprehensive و خلاصه روانپزشکی

کاپلان (سیناپس) می‌باشد و اگر ما بتوانیم این پیام را القاء کنیم که درمان‌های دارویی و مشاوره نه فقط نافی هم و متضاد یکدیگر نیستند بلکه مکمل هم هستند و مثل چرخ‌های یک خودرو همه در حرکت نقش موثر دارند که اگر این پیام قابل انتقال باشد به حظ و بهره کافی رسیده‌ایم.

ابراهیم واحد

www.ketab.ir